Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valmistelija:
Kehittämispäällikkö Juha Peltomaa
Yhteiskunnan muutos

17.10.2025 SYKE/2025/1977

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Julkinen

Viite: Lausuntopyyntö, Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 21.10.2025 klo 10.15
Asia: Asia: E 80/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta

Suomen ympäristökeskuksen kirjallinen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousvaliokunnalle valtioneuvoston selvityksestä koskien komission tiedonantoa luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta.

Syke on ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tuottaa tietoa, asiantuntemusta ja palveluja yhteiskunnan eri toimijoille. Syke mahdollistaa vihreää siirtymää ja kestävyysmurrosta tuottamalla monipuolisesti, ratkaisukeskeisesti ja vuorovaikutteisesti tietoa ja välittämällä sitä käyttöön, sekä arvioimalla politiikan ja suunnitelmien vaihtoehtoja ja vaikuttavuutta. Syke tukee tutkimuksellaan ja asiantuntemuksellaan kansallista ja EU-tason yhteiskunnallista päätöksentekoa ja lainsäädännön toimeenpanoa. Merkittävä yhteiskunnallinen kysyntä kestäville ratkaisuille ja ympäristöalan osaamiselle on heijastunut viime vuosina Syken toimintaan.

Suomen ympäristökeskus toteaa, että selvityksessä on hyvin käsitelty EU:n asiaa käsittelevän tiekartan sisältö ja esitetään sen edistämistä tukevia kantoja Suomen osalta. Suomen ympäristökeskus kannattaa esitysten mukaisesti luontohyvitysten edistämistä Suomessa ja EU:n kanssa yhteistyössä.

Suomen ympäristökeskus pitää tärkeänä, että selvityksessä on nostettu esiin jo Suomessa tehty kansallinen kehittämistyö ekologisten kompensaatioiden ja niiden hallinnollisten, laskentaan ja varmentamiseen liittyvien järjestelmien ja työkalujen kehittämisessä. Näiden järjestelmien voidaan todeta tukevan luontohyvitysten laskentaa sekä luonnonarvomarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta. **Edelläkävijänä järjestelmien kehittämisessä Suomen on hyvä tuoda esiin osaamistaan ja kokemuksiaan EU tasolla.**

Lisäksi tieteellisen tutkimuksen korostaminen sertifioinnin ja luontohyvitysten kehittämisessä on keskeistä ja Suomen ympäristökeskus on myös samaa mieltä siitä, että hiili- ja luontohyvitysmarkkinoiden yhdistämiseen on syytä suhtautua varauksella tutkimustiedon ollessa yhä puutteellista. **Samalla on kuitenkin todettava, että tämänkaltaiseen tutkimukseen on Suomessa tärkeä panostaa, sillä käytännön toimijat, kuten kunnat ja yritykset ovat tuoneet eri yhteyksissä esiin toiveitaan integroidusta järjestelmästä.**

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Selvityksessä todetaan, että on tärkeä selvittää jatkossa, miten luontoyksiköiden kysyntää ja tarjontaa voisi kehittää. Suomessa muun muassa ekologisissa kompensaatioissa vapaaehtoisuuden on nähty olevan yksi hidaste kysynnän kasvulle ja luonnonarvomarkkinoiden syntymiselle. **Tämän vuoksi Suomen olisi syytä tarkastella ja perustella miksi ja missä tilanteissa vapaaehtoisuutta pidetään tärkeänä luontohyvityksissä.** Vapaaehtoisuus voi olla perusteltua esimerkiksi kehittämiseen liittyvien toimintojen pilotoinnissa, mutta pidemmällä aikavälillä sääntelyllä on todennäköisesti markkinoita ja kysyntää ja tarjontaa kasvattava rooli. (Kujala et al. 2024. Ekologinen kompensaatio Suomessa: analyysi sääntelyn vahvuuksista, heikkouksista ja kehitysmahdollisuuksista. https://doi.org/10.30663/ay.141917)

Lisäksi selvityksessä tuodaan esiin, että luontohyvitysten toivotaan tuovan yksityistä rahaa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. **Tämänkin vuoksi vapaaehtoisuutta on syytä tarkastella kriittisesti, ottaen kuitenkin huomioon myös pakollisten luontohyvitysten mahdolliset vaikutukset Suomen taloudelliseen kilpailukykyyn.** Kuitenkin, jos luontohyvitysmarkkinat toimivat tulevaisuudessa pakollisina koko EU alueella, niin vaikutus Suomen kilpailukykyyn voi jäädä maltilliseksi. Mikäli Suomi haluaisi toimia tässä edelläkävijänä, mallia voisi ottaa esimerkiksi Ison-Britannian BNG-mekanismista. (https://www.gov.uk/guidance/understanding-biodiversity-net-gain)

EU tiekartta toteaa, että luontohyvitysjärjestelmän kehittyminen on usein hidasta ja tämän vuoksi ja myös edelliseen kysynnän vähyyteen viitaten, **on ensisijaisen tärkeää, että luontohyvitysten ja luonnonarvomarkkinoiden toiveikkuus ei missään tapauksessa johda julkisen luonnonsuojelurahoituksen pienentymiseen.** Lisäksi uskottavan järjestelmän kehittämiseksi on myös taattava riittävät resurssit tiekartassa mainituille luontohyvitysten arvoketjun toimijoille kuten esimerkiksi rekisterinpitäjille, joka Suomessa on elinvoimakeskus.

Suomen ympäristökeskus pitää hyvänä, että selvityksessä kehotetaan kiinnittämään erityistä huomiota maanomistajiin ja heidän mahdollisuuksiin luonnonsuojelussa ja ennallistamisessa. **Luonnon monimuotoisuuden ja esimerkiksi kytkeytyneisyyden turvaamisen kannalta on kuitenkin myös keskeistä tunnistaa strategisesti merkittävät luontoarvot ja pyrkiä kohdistamaan luontohyvitysten tuottaminen näille alueille**. Suomessa tehdään jo merkityksellistä työtä näiden alueiden tunnistamiseksi ja tämän tavoitteen edistämiseksi esimerkiksi Priodiversity LIFE hankkeessa. Myös toimien vaikutusten pysyvyyteen tulisi kiinnittää huomiota.

Lopuksi haluamme vielä muistuttaa, että Suomen aktiivisesti osallistuessa EU-tason yhteistyöhön luontohyvitysten kehittämisessä on Suomen hyvä myös toisena EU maana, jonka alueella on alkuperäiskansaan kuuluvia ihmisiä, pitää mielessä tiekartan maininta heidän mielekkäästä mukaan ottamisesta kunnioittaen heidän tietämystään ja roolia luonnon monimuotoisuuden hoitajina.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet kehittämispäällikkö Juha Peltomaa, ryhmäpäällikkö Peter Kullberg, erikoistutkija Sampo Pihlainen ja tutkija Liisa Varumo.

Kehittämispäällikkö — Juha Peltomaa
Pääjohtaja — Leif Schulman

Suomen ympäristökeskus | Finlands miljöcentral | Finnish Environment Institute
Latokartanonkaari 11 | 00790 Helsinki | FINLAND
+358 295 251 000 | mailto: kirjaamo@syke.fi | Y-tunnus 0996189-5 | **syke.fi**

Asiakirja: **SYKE/2025/1977-2 Syken lausunto_MMV_luontohyvitysten_etenemissuunnitelma_17102025**

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus
Juha Peltomaa, Suomen ympäristökeskus, yhteiskunnan muutos

Signed By:Juha Peltomaa
Signed at:2025-10-17 09:34:23 +03:00
Reason:I approve this document

Signed By:Leif Schulman
Signed at:2025-10-16 17:05:51 +03:00
Reason:I approve this document